

BIEB

mini-glossy voor ouders

Gouden
leestips
4^e editie!

VOORLEES TIPS & TRICKS

*Apps en
interactieve
boeken voor
kinderen*

DISSEN, CHILLEN EN PIMPEN

*Hiphop zet taal
in beweging*

SUPERSCHRIJVERS

*Alles over de mooiste
kinderboeken!*

de Bibliotheek

VOORWOORD

Beste ouder,

Wat zou het mooi zijn als er een toverspreuk bestond, waardoor je kind intelligenter wordt, hogere cijfers haalt en gelukkiger wordt. En weet u wat nou het goede nieuws is? Die toverspreuk bestaat echt. Hij luidt als volgt: 'Ga naar de Bibliotheek met je kind'. Hij werkt echt. Meerdere onderzoeken hebben het bewezen. Van lezen gaat hun woordenschat omhoog, hun zelfvertrouwen neemt toe en de schoolprestaties worden beter. Kan het mooier? En het is nog leuk ook.

In de Bibliotheek zijn geweldige boeken te vinden voor elk kind. Zelfs als dat kind niet van lezen denkt te houden. Houdt het niet van leesboeken? Neem het mee naar de boeken over voetbal, dieren, dino's of ruimtevaart. Houdt het niet van informatieve boeken? Er zijn ook knutsel- en handwerkboeken, tijdschriften, strips, prentenboeken, fotoboeken en nog veel, veel meer. Deze glossy is er alvast om u te inspireren. En mocht u er toch niet uitkomen als u met uw zoon of dochter in de Bibliotheek bent, dan helpen we u met alle plezier. Daar zijn we voor!

Alvast heel veel snuffel-, blader-, lees-, ontdek-, griezel-, knutsel-, zwijmel- en schaterplezier gewenst met uw kind!

Jan Paul Schutten
Kinderboekenambassadeur

INHOUDSOPGAVE

- 4 DE MOOISTE KINDERBOEKEN**
Tips van de kenners
- 6 SUPERSCHRIJVERS**
Interview met Jozua Douglas
- 10 WIST JE DIT AL?**
Leuke leesweetjes
- 11 DE VOORLEESEXPRESS**
Voorlees-service op maat
- 12 VOORLEZEN IS FEEST**
Zo wordt voorlezen het allerleukst
- 16 OPVOEDEN IN TWEE TALEN**
Meertalig opvoeden, hoe doe je dat?
- 18 SUPERSCHRIJVERS**
Interview met Iris Boter
- 22 DE LEUKSTE LEES-APPS**
Ontdek ze zelf
- 24 MAKEN, BELEVEN, WERKEN EN LEZEN**
In de Bibliotheek kan het allemaal
- 26 KINDERPOËZIE**
Gevoelig en geheimzinnig
- 28 'HIPHOP IS EEN SMELTKROES'**
Interview met rapper Akwasi
- 30 DISSEN, CHILLEN EN PIMPEN**
Hiphop zet taal in beweging
- 32 PUBERS...**
Zo krijg je ze (weer) aan het lezen
- 35 LEZEN EN WINNEN!**
Met De Weddenschap
- 37 KINDEREN EN HUN SMARTPHONE**
Tips voor de mediaopvoeding
- 40 HEBBEN & DOEN**
Hebbedingen en uitjes
- 42 PAPIERENBOEK OF E-BOOK?**
Wat heb jij het liefst?
- 43 HANDIGE SITES**
Verder lezen
- 43 COLOFON**
Wie heeft deze glossy gemaakt?

DE MOOISTE KINDERBOEKEN

Wat zijn de beste, leukste, mooiste, spannendste en grappigste kinderboeken? Vier experts van de Bibliotheek Rivierenland over hún uit-leenfavorieten.

Adrie Vroon,

Lees-/mediacoach primair onderwijs 6-12-jarigen

Richard Byrne

Boek eet hond! (4+)

“Belle loopt heerlijk met haar hond over de bladzijden van het boek. Maar dan verdwijnt de hond in het boek. Er komt telkens hulp, maar iedereen verdwijnt tussen de bladzijden. Wat een humoristisch prentenboek!”

Annemarie van Haeringen

Sneeuwvitje brent een monster (4+ en groep 3/4)

“Deze Sneeuwvitje is geen meisje, maar een geit met breien als hobby. Alles wat van haar pennen glijdt, komt tot leven. Dit boek kun je super-spannend voorlezen en het heeft een verrassend en grappig einde.”

Tanja de Jonge

Dubbel vermist 12+

“Mitchell vindt een trommel met inhoud. Hij wil de eigenaar opzoeken om de spullen terug te geven. Wat begint als een leuk

avontuur wordt al snel gevaarlijk. Beeldend, spannend en meeslepend geschreven. Toen ik het uit had, was het één uur ‘s nachts!”

Jos Boon,

Lees-/mediacoach primair onderwijs 0-6-jarigen

Simona Dimitri

Nachtleven (2+)

“Dit boekje begint wanneer de straatlantaarns aan gaan en eindigt wanneer het weer licht wordt. Slaapt iedereen? Wat rit-selt er in het gras? Wat gebeurt er bij de bakker? Heerlijk samen praten, ontdekken, verwonderen en toch ook veel herkennen.”

Loes Riphagen

Kreukel (4+)

“Kreukel is een vrolijke, soms wat vieze hond. Hij woont bij een keurig baasje die hem uiteindelijk het huis uitzet. Kreukel denkt dat hij op vakantie gaat. Een heerlijk ondeugend en humoristisch boek.”

Bette Westera

De zon eet ijs (6+)

“Eenvoudige versjes, vaak op rijm, over alledaagse onderwerpen. De humor spat er vanaf. Het werk van schrijfster Bette Westera lijkt zo eenvoudig, maar het is zo compleet!”

Daniëlle Rodenburg,

Lees-/mediacoach primair onderwijs
6-12-jarigen

Stephanie Hinton

Zoekboek voor meisjes/Zoekboek voor jongens 550 plaatjes om te vinden (3+)

“Schitterend vormgegeven zoekboeken voor jonge kinderen. Ze leren tellen, zoeken en nieuwe woorden. Alles op grote stevige pagina’s vol kleuren en voorwerpen, speciaal voor jongens of meisjes.”

Stefan Boonen

Hier waakt oma (7+)

“Tien kleinkinderen logeren ieder jaar bij hun knotsgekke oma, die muizenkeutels op tafel zet en een huis heeft waar vroeger een reus in woonde. Of woont hij er stiekem nog? De

illustraties in blauw en oranje zijn een feest om naar te kijken. Ook voor minder fanatieke lezers een aantrekkelijk boek.”

Jozua Douglas

De vreselijke tweeling (9+)

“Twee kinderen zitten regelmatig op hun kamer omdat ze lastig gevonden worden door hun ouders. Als ze op een dag een mail krijgen met daarin een aanbieding voor een gratis toverdrankje, kunnen ze de verleiding niet weerstaan. Dat is het begin van veel grappige, spannende en vooral onverwachte momenten.”

Petra Heimeriks,

Lees-/mediacoach primair onderwijs
6-12-jarigen

Steve Macleod

Ik ben een panda (5+)

“Deeltje uit de uitstekende serie AV+, vol foto’s en leuke weetjes over de panda. De bijbehorende website is geweldig. Met een toegangscode uit het boek kun je een filmpje bekijken, een quiz spelen en het boek laten voorlezen.”

Iris Boter

Het spannendste schoolreisje ooit (9+)

“Dries wordt gepest. Als hij met zijn klas op schoolreisje gaat, heeft hij daar niet veel zin in. Eenmaal in Amsterdam

gaat hij er vandoor. Zwervend door de stad komt hij in een ontvoering terecht. Spannend boek, met veel vaart geschreven.”

Katherine Applegate

Ik ben een gorilla (10+)

“Gorilla Ivan leeft in een kooi in een winkelcentrum en moet daar kunstjes opvoeren. Als de eigenaar een olifantje koopt om meer publiek te trekken, knapt er iets bij Ivan. Het verhaal komt echt binnen en is ook geschikt voor minder goede lezers.”

Interview met kinderboekenschrijver Jozua Douglas

‘IK BEN DOL OP VREEMDE VERHALEN’

Superschrijvers

*Getipt door
de Bibliotheek*

Kinderboekenschrijver Jozua Douglas vertelt over zijn angst voor vliegen-
eitjes in zijn neus, zijn liefde voor
schrijven en het krijgen van de beste ideeën
tijdens het zwemmen.

Kinderboekenschrijver “Piloot wilde ik worden. Daarna acteur, quizpresentator en geitenboer. Maar toen ik op mijn 15e een zelfgeschreven verhaal voorlas aan de klas en kinderen riepen dat ik een echte schrijver was, wist ik dat ik schrijver wilde worden. Eerst schreef ik alleen gedichten, later werd dat een kinderboek. Helaas werd het afgekeurd bij de uitgeverij. Toen ben ik veel kinderboeken gaan lezen en ontdekte ik dat ik me beter moest inleven in kinderen. Ook bedacht ik hoe ik dingen vroeger zelf had beleefd. Dat werkte. Ineens wilden twee uitgevers mijn prentenboek uitgeven. Dat heeft mijn leven veranderd. Ik had nooit gedacht dat het écht zou lukken.”

Een drol van ontbijtkoek “Thuis kon ik vroeger nooit grappen maken, omdat mijn vader alle grappen al had verteld. Hij was een echte grappenkoning. Hij heeft me geleerd hoe je van ontbijtkoek een drol maakt. Dat leer ik nu aan kinderen tijdens een van de workshops die ik op scholen geef. Ik ben geboren in Groningen, daarna een paar keer verhuisd en uiteindelijk opgegroeid op een boerderij in Overijssel. Ik hield veel van lezen en hutten bouwen. Mijn ouders waren allebei docent en ontzettend creatief. Wij zaten altijd te knutselen thuis. Mijn vader bouwde een oven in de tuin, waarmee we klei konden bakken. Ook deden we thuis aan portret- en landschapschilderen. Mijn jongere broertjes en zusje hebben ook een creatief beroep gekozen.”

Inspiratie “Als ik een boek schrijf voor zesjarige, hoef ik mijn ogen maar te sluiten en ben ik weer zes jaar. Dan komen de herinneringen aan hoe ik me toen voelde en wat ik toen leuk vond. Ik heb hele sterke herinneringen. Ik hoef dus niet met kinderen te praten om te weten wat

hun belevingswereld is. En met mijn eenjarige zoon Luka kan ik nog niet echt praten. Ik haal verder ideeën uit mijn eigen leven. Zo kwam ik door het zwemmen op het idee voor *De verschrikkelijke badmeester*. En doordat ik kaal ben, kwam ik op het idee om de fabrikanten van haargroeimiddelen, die nooit werken, eens goed te grazen te nemen in *De vreselijke tweeling*. Ik ben dol op vreemde verhalen. De website Nu.nl heeft een rubriek opmerkelijk nieuws die ik altijd bekijk. Dan zie ik weer een verhaal over een oma die zo hard snurkt als een straaljager, of over een man die zich al tachtig jaar niet heeft gewassen. Dat verzin je niet, dat is echt gebeurd. Na dat soort verhalen ga ik nadenken en googelen. Soms ontdek ik echte ziektes. Er zijn bijvoorbeeld mensen bang voor het getal acht. Dat heet octofobie. Daar kan ik intens van genieten.”

Personage “Ik lijk denk ik het meest op mevrouw de Leeuw uit *De vreselijke tweeling*. Ik ben zelf ook bang voor vreemde dingen. Bijvoorbeeld dat een bromvlieg eitjes in mijn neus legt, of dat er een vinger tussen de knakworst zit. Ook ben ik best snel bezorgd. Dan bedenk ik hele rampscenario's van wat er allemaal mis kan gaan. In mijn eigen leven gebeurt dat gelukkig nooit, maar in mijn boeken kan ik dat dreigend onheil goed verwerken.”

Vlieg opeten “Ik hoor altijd terug dat kinderen mijn boeken grappig en spannend vinden. Een mix van humor en spanning. Ik vergroot mijn karakters altijd erg uit. Doorgaans zijn er knotsgekke ouders of volwassenen die rare dingen doen of vreemde angsten hebben. Kinderen zijn slim en avontuurlijk en er zitten altijd schurken in mijn boeken. Ook stop ik er dingen in die je wel zou willen weten, maar niet leert op school. Hoe je bijvoorbeeld volwassenen kunt laten schrikken door een vlieg op te eten. Knip een rozijn doormidden, verstop deze ergens, sla erop met een vliegenmepper en zorg dat de ‘vlieg’ aan de mepper blijft kleven. Pulk hem eraf en stop hem achteloos in je mond. Daar geniet ik

nou van. In *De gruwelijke generaal* zitten allerlei dingen over geheimtaal en geheime boodschappen. Zo is een Bibliotheek een perfecte plaats om briefjes te verstoppert. Je kunt er uren achter de boekenkasten rondhangen zonder dat het opvalt. Op scholen geef ik nu spionageworkshops.”

Jongens of meisjes “Ik schrijf mijn boeken bewust voor jongens en meisjes. Ik kan me niet inleven in echte meisjesdingen, zoals chicklit. Maar wel in thema’s als niet gezien worden door je vader. Veel meisjes houden gelukkig ook van avontuur en kattenkwaad.”

Werkdag “Ik sta om acht uur op en na mijn ontbijt beantwoord ik mijn mail en begin ik met schrijven. De uitdaging is om de verleidingen van de dag te weerstaan, bijvoorbeeld door niet op sociale media te kijken. Schrijven is ook een kwestie van routine en vooral van doorgaan. Tussen de middag eet en mediteer ik. Daarvan kom ik tot rust. Daarna kruip ik weer achter de computer. Rond vijven is het genoeg. Ik kan niet meer dan zes uur schrijven op een dag. Als ik vastzit, ga ik wandelen of zwemmen. Dan ontstaan vaak de beste ideeën.”

Tekstschrijver “Van huis uit ben ik eigenlijk tekstschrijver, vooral van reclameteksten. Nu heb ik dat al een poosje niet gedaan. Maar ik heb er veel aan gehad tijdens het schrijven van mijn boeken. In de reclame schrijf je teksten die anderen eigenlijk niet willen lezen. Als ik nu boeken schrijf, denk ik bij iedere zin: Is het zo duidelijk? Kan het korter? Ik denk meestal een maand na over een idee voor een boek. Dan schrijf ik drie hoofdstukken achter elkaar, zonder dat ik weet waar het heen gaat. Dan stop ik en ga ik het plot verder uitdenken. Ik schrijf alle scènes op kaartjes. Alle verhaallijnen werk ik eerst helemaal uit in dialogen. Soms willen de karakters niet doen wat ik heb bedacht. Dan moet ik iets verzinnen waardoor ze het wel gaan doen. Je kunt je karakter niet dwingen, maar ik kan de omstandigheden wel verande-

ren. Het is altijd een heel gepuzzel om alles bij elkaar te laten komen. Ik ben zeker een half jaar bezig met een boek.”

Reacties “Ik vind het altijd leuk om te horen wat kinderen van mijn boeken vinden. Daartoe nodig ik hen uit op mijn website. Ik heb eigenlijk nog nooit een negatieve reactie van een kind gehad. Soms reageren ouders ook: ‘Bedankt dat je mijn kind weer aan het lezen hebt gekregen.’”

Meer lezen! “Mijn missie is kinderen aan het lezen krijgen. Omdat het fijn is, maar ook goed voor je fantasie, creativiteit en algemene ontwikkeling. Ouders raad ik aan een boek voor hun kind te kiezen met humor en spanning. Bijvoorbeeld een boek van mij. Of van Paul van Loon of Tosca Menten. Er zijn veel goede kinderboekenschrijvers. Voorlezen helpt ook. Ik ben zelf ook veel voorgelezen, zeker tot mijn twaalfde. Je beleeft en ervaart het boek samen met je ouders. De magie van voorlezen is heel anders dan samen een film kijken. Door deze ervaringen gaan kinderen zelf later ook sneller boeken lezen.”

DE MOOISTE JEUGDBOEKEN VAN VROEGER

Astrid Lindgren

Michiel van de Hazelhoeve

“Michiel haalde kattenkwaad uit en daarom was hij mijn held. Zelf durfde ik dat niet.”

Roald Dahl

Daantje de wereldkampioen

“De humor, fantasie en de karikaturen. Kinderen zijn vaak slimmer dan volwassenen.”

Piet Prins

Snuf de hond

“Mijn opa heeft de oorlog ook meegemaakt. Ik vond het heel spannend te lezen over verzetsstrijders.”

OP MIJN BUCKETLIST

1. Een filmscenario schrijven.
2. Een reis naar de Himalaya om de verschrikkelijke sneeuwman te zoeken.
3. Iets uitvinden dat briljant is in zijn eenvoud, zoals de paperclip. Maar ik zou het ook leuk vinden als er een hondenras naar mij werd vernoemd.

DE MOOISTE JEUGDBOEKEN VAN NU

Neil Gaiman

Coraline

“Hij schrijft prachtige sprookjesachtige boeken met een zeer originele fantasie.”

David Walliams

De jongen in de jurk

“Ik ben gek op Britse humor met veel absurditeit.”

Paul van Loon

De griezelbus-serie

“Hij is een geweldige verteller met veel fantasie. Ik kan nooit meer een oude parkeergarage in lopen zonder aan die spookachtige zwarte Mercedes te denken.”

OVER JOZUA DOUGLAS

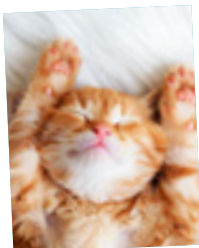
Jozua Douglas werd in 1977 in Groningen geboren. Zijn voorouders van vaders kant hadden Schotse wortels. Zijn moeder is half Engels. Hij ging naar de middelbare school in Hoogeveen en studeerde Journalistiek en Communicatie in Ede. Jozua Douglas is sinds 2004 tekstschrijver en vanaf 2009 ook kinderboekenschrijver. Zijn bekendste boeken zijn *De vreselijke tweeling* en *De verschrikkelijke badmeester*.

WIST JE DIT AL?

Kattenvoorleesuur

Voorlezen aan een asielkat kan in de speciale voorleesuur in Dierenbeschermingscentrum Amersfoort. Kinderen oefenen zo in voorlezen en de katten wennen aan kinderen om hen heen.

Boeken lenen

Bij veel bibliotheken krijg je gratis een seintje via sms of mail als je uitleentermijn bijna verloopt. Vraag ernaar in de Bibliotheek!

Gratis

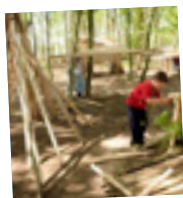
Leden tot 18 jaar betalen in de meeste bibliotheken helemaal niets voor hun lidmaatschap!

Meer dan 1 miljoen

Elke dag een kwartier (voor) lezen is een boost voor de taalontwikkeling. Kinderen die vijftien minuten per dag lezen of worden voorgelezen, horen meer dan een miljoen woorden per jaar.

Voordeel

Behalve boeken lenen, kun je met je Biebpas ook profiteren van allerlei andere voordeeltjes. Alle acties staan op www.voordeelmetjebiebpas.nl

Zwerven

Al meer dan een 1 miljoen kinderboeken zwerven door Nederland. Ze worden doorgegeven of achtergelaten in treinen, scholen en andere plekken waar kinderen komen. Meedoen? Kijk op www.kinderzwerfboek.nl

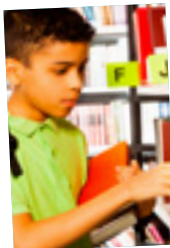

Nooit

Van de kinderen uit groep 4 wordt meer dan een kwart nooit voorgelezen door de ouders. In groep 8 is dit percentage opgelopen tot bijna driekwart.

Rondsnuffelen

Bij de Bibliotheek kun je heerlijk ontspannen rondsnuffelen naar leuke boeken. We hebben er genoeg! Wist je dat de Bibliotheek in Nederland een papieren boekencollectie heeft van meer dan 26 miljoen items?

Meer dan 2 miljoen

De Bibliotheek telt 2,23 miljoen jeugdleden. Dit is ongeveer tweederde van alle Nederlandse jongeren tot 18 jaar.

18 boeken

Dit is het gemiddelde aantal boeken dat een jeuglid ieder jaar leent: 18 boeken per jaar. Dat is toch al snel elke drie weken een nieuw boek!

Leesplezier voorop bij

DE VOORLEES- EXPRESS

Dat is nog eens service! Een vrijwilliger die bij jou thuis een uurtje komt voorlezen? Dat kan met de VoorleesExpress. Ouders zien zo met eigen ogen hoe goed (voor)lezen is voor de taalvaardigheid van hun kind.

Kinderen die thuis worden voorgelezen, komen makkelijker mee op school. Daarmee verklein je de kans dat zij later moeite hebben met lezen en schrijven. Want in Nederland kan bijna een op de tien mensen niet goed lezen en schrijven. Dat betreft zowel mensen met een niet-Nederlandse als Nederlandse afkomst.

Thuis

De VoorleesExpress helpt gezinnen met kinderen van twee tot acht jaar bij het voorlezen. Twintig weken lang komt een vrijwilliger wekelijks een uur bij ze thuis om voor te lezen. Kinderen die moeite hebben met taal, krijgen zo een belangrijk steuntje in de rug. Gezinnen kunnen zichzelf aanmelden, of worden aangemeld door de Peuterspeelzaal, (voor)school, CJG, of door logopedisten.

Karien van Buuren, projectleider van de VoorleesExpress Overijssel vertelt: "Alle voorlezers zijn vrijwilligers, die vooraf zijn getraind en ook gedurende het traject worden begeleid. Tijdens een bezoek proberen voorlezers de Nederlandse taal op allerlei manieren te prikkelen. Niet alleen door voor te lezen, maar bijvoorbeeld ook door taalspelletjes te spelen en liedjes te zingen. Ook tijdens het voorlezen praten ze

met kinderen over het boek. Vragen als 'Wat zal er gebeuren?' 'Wat zou jij doen?' en 'Heb jij dit weleens meegemaakt?' moedigen kinderen aan om dingen onder woorden te brengen. Ook sla je zo telkens een bruggetje naar hun eigen ervaringen en ideeën. Deze interactieve manier van voorlezen brengt een boek meer tot leven."

Blijven voorlezen

Voorlezers moedigen ouders aan om actief mee te doen. "Dat kan op allerlei manieren", legt Karien van Buuren uit. "Het is mede afhankelijk van het taalniveau van de ouders en van wat zij prettig vinden. Sommige ouders gaan na een aantal weken zelf voorlezen tijdens de voorleessessies. Anderen kijken liever mee en lezen op andere momenten voor. Alle ouders gaan minstens één keer samen met de voorlezer naar de Bibliotheek om boeken uit te kiezen. We hopen dat ouders na die twintig weken boeken in huis blijven halen en met meer plezier ermee aan de slag gaan. Als ze eenmaal hebben gemerkt hoe leuk voorlezen is en weten hoe ze dat kunnen doen, motiveert dat vaak om door te gaan. En kinderen vinden het zo leuk, dat zij hun ouders zelf ook gaan vragen om voor te lezen."

www.voorleesexpress.nl

Wil jij je aanmelden als voorlezer, je gezin of een ander aanmelden? Kijk dan op de website!

VOORLEZEN IS FEEST

voor alle leeftijden

Voorlezen is niet alleen gezellig en leuk, kinderen leren er ook nog eens veel van. Dat is dus dubbel profiteren. Wist je dat kinderen nooit te jong zijn om voorgelezen te worden? Je kunt niet vroeg genoeg beginnen!

Veel ouders weten het niet, maar zelfs een baby kun je al voorlezen. Al betekent voorlezen aan heel jonge kinderen vooral samen naar plaatjes kijken, aanwijzen en je kind hierover vertellen.

Adriana Bus is hoogleraar orthopedagogiek aan de Universiteit Leiden en doet al jaren onderzoek naar het effect van voorlezen aan jonge kinderen. “Heb je een kind jonger dan drie jaar, kijk dan extra goed naar de reacties van het kind,” zegt zij. “Probeer belangstelling op te roepen als je samen een boekje doorbladert. Bijvoorbeeld door te zeggen ‘kijk eens, wat zie je hier?’ Als je kind dan ergens op reageert door te gaan wijzen, te lachen of geluid te maken, ga daar dan op door: benoem wat je ziet op het plaatje en praat erover. Volg je kind in plaats van een verhaal van a tot z voor te lezen.”

BoekStart

Adriana begeleidde onlangs een onderzoek naar het project BoekStart. Met BoekStart stimuleert de Bibliotheek het voorlezen bij ouders en kinderen van 0 tot 4 jaar. “We onderzochten de ontwikkeling van baby’s die sinds hun achtste

maand regelmatig werden voorgelezen,” licht Adriana toe. “We ontdekten dat de kinderen die in hun tweede levensjaar werden voorgelezen, verder waren in hun taalontwikkeling. Ze hadden een grotere woordenschat dan kinderen die niet werden voorgelezen. Taalontwikkeling is als een sneeuwbal. Als de bal eenmaal rolt, neemt de omvang steeds sneller toe. Daarom is vroeg beginnen met voorlezen en praten zo belangrijk.”

Voorlezen of praten?

“Praten tegen je kind tijdens de dagelijkse bezigheden is ontzettend belangrijk”, vertelt Adriana. “Maar veel ouders vinden dat best lastig, omdat een baby nog niks terug zegt. Voorlezen aan jonge kinderen is eigenlijk niks anders dan praten. Een boekje maakt het praten alleen een stuk makkelijker, omdat het aanknopingspunten biedt. Je vertelt wat je ziet op de plaatjes. Dit kun je weer koppelen aan de eigen ervaringen van je kind. Voordeel is ook dat je kind met voorlezen zijn woordenschat actief uitbreidt.”

Interactief

Voorlezen kun je zeker bij jonge kinderen het beste interactief doen. Dat wil zeggen dat je tijdens het voorlezen allerlei vragen over het verhaal en de plaatjes stelt, om je kind meer bij het boekje te betrekken. Bij heel jonge kinderen is dat nodig om hun aandacht te trekken. Bij oudere kinderen gaat dit foefje niet meer op, vertelt de hoogleraar. Overdrijf het dus niet. “Kleuters die al vanaf jonge leeftijd worden voorgelezen, hebben die ondersteuning tijdens het verhaal minder hard nodig. Die willen gewoon luisteren naar een verhaaltje. Mijn zoon-tje zei vroeger altijd ‘Lezen mama, niet praten!’”

Zelf lezen

Wanneer kinderen eenmaal zelf boeken kunnen lezen, stoppen veel ouders met voorlezen. Dat is jammer, want ook oudere kinderen vinden het vaak nog heerlijk om te luisteren naar een voorleesverhaal. Adriana: “Het duurt best lang voordat kinderen zelf alle boeken kunnen lezen. Zolang ze dat nog niet kunnen, kun je boeken voorlezen die net te moeilijk zijn om zelf te lezen, maar die ze wel prima kunnen begrijpen. Dit draagt bij aan hun woordenschat en

grammaticale kennis. Ook houdt het de interesse in lezen in stand. Maar let wel goed op hoe je kind erop reageert. Vindt een kind het alleen maar irritant dat jij nog voorleest, stop er dan mee. Zolang een kind er nog plezier aan beleeft dat jij een spannend boek voorleest, kun je gewoon doorgaan. Uiteindelijk gaat het om plezier in lezen. Voorlezen aan kinderen is superleerzaam en ook nog eens leuk en gezellig. Het is een prettige manier om contact te hebben. Zie voorlezen dus niet als een taak die je moet uitvoeren, maar als iets leuks wat jullie samen kunnen doen en waar je kind ook nog veel van leert.”

Digitale boeken

De meeste ouders lezen nog voor van papier, maar multimediale of digitale boeken met animaties, geluiden en muziek kunnen het verhaalbegrip van kinderen wel degelijk helpen verbeteren. Adriana Bus: “Is een beer in een verhaaltje bijvoorbeeld verlegen, dan zoomt de animatie in op de beer en zien kinderen wat verlegen zijn betekent, bijvoorbeeld omdat de beer een rood hoofd krijgt. Digitale boeken, waarin lukraak van alles beweegt of waar je op allerlei onderdelen kunt klikken, leiden vaak af. Daardoor onthouden kinderen juist minder van een verhaal.”

Tip!

Bereslim

Kijk eens op www.bereslim.nl. Daar vind je een verzameling kwalitatief goede digitale prentenboeken voor kinderen van 3 t/m 6 jaar. Gebruik hiervan is gratis! Via de website van jouw Bibliotheek krijg je een code. Deze kun je 3 weken gebruiken. Zijn de 3 weken voorbij? Vraag dan een nieuwe code aan.

Voorlezen? Doen!

- Voorlezen is gezellig en geeft plezier
- Voorlezen versterkt de band tussen ouder en kind
- Voorlezen vergroot de woordenschat en taalvaardigheid
- Voorlezen helpt kinderen te leren luisteren en concentreren
- Voorlezen prikkelt de fantasie
- Voorlezen helpt de wereld te ontdekken
- Voorlezen leert kinderen meedenken over de aanpak van een probleem
- Voorlezen leert kinderen om zich in te leven in gevoelens van anderen
- Voorlezen laat kinderen kennismaken met allerlei soorten verhalen
- Voorlezen nodigt uit om samen ergens over te praten

Voorlezen, hoe doe je dat?

stap 1

Maak een ritueel van het voorlezen. Kies een fijne, rustige plek uit in huis. Doe de tv uit en leg speelgoed weg. Ga lekker dicht bij elkaar zitten of neem je kind op schoot, zodat het goed kan meekijken in het boek.

stap 2

Probeer elke dag minstens tien minuten voor te lezen. Om een taal onder de knie te krijgen, moet je veel gevarieerde taal horen. Maak daarom een dagelijkse routine van voorlezen. Kies een vast moment dat jou goed uitkomt, bijvoorbeeld voor het slapengaan. Houd het gezellig en stop met voorlezen als je kind geen zin meer heeft.

stap 3

Vind je het moeilijk om tijdens het voorlezen vragen te bedenken? Bekijk het boek dan eerst zelf en bedenk alvast waar jullie het over kunnen hebben.

stap 4

Maak je kind nieuwsgierig. Bekijk vooraf samen de omslag en de titel. Waar zou het boekje over kunnen gaan?

stap 5

Lees rustig en duidelijk. Maak je geen zorgen wanneer je het lastig vindt om elk personage een ander stemmetje te geven. Stemmetjes mogen, maar het hoeft niet.

stap 6

Help bij woorden die je kind nog niet kent. Wijs ze aan in een plaatje, geef een voorbeeld of gebruik een ander woord.

stap 7

Praat met je kind over het verhaal en bekijk samen de plaatjes. Las pauzes in, zodat je kind kan reageren.

stap 8

Stel vragen. Vragen die je jonge kinderen kunt stellen tijdens het lezen:

Wat zie je op dit plaatje?

Welke kleur is dit?

Wat gaat er nu gebeuren?

stap 9

Lees een boekje meerdere keren voor aan jonge kinderen. Zij vinden dat leuk en het geeft ze houvast. Ze moeten nog veel leren en herhalen helpt hen daarbij. Je kunt natuurlijk wel afwisselen in de vragen die je stelt. Of laat je kind na een paar keer voorlezen het boekje zelf eens navertellen.

stap 10

Praat samen na over een verhaal en stel vragen. Je kunt oudere kinderen (vanaf de kleuterleeftijd) vragen stellen als:

Wat vind je ervan?

Wat zou jij doen?

Heb je dat zelf weleens meegemaakt?

Voorlezen aan kinderen van.....

0-1 jaar

Samen bezig zijn met een boekje duurt soms maar een paar minuten. Hoe ouder een baby wordt, hoe meer aandacht er is voor de plaatjes. Je baby luistert graag naar jouw stem. Vanaf een maand of acht kun je al beginnen met voorlezen op een vast moment. Kies voor boekjes met één duidelijk plaatje per pagina zonder veel details en vertel er wat over.

1-2 jaar

Kinderen kennen steeds meer namen van dieren en voorwerpen. Ze willen graag dingen aanwijzen en benoemen. Ook krijgen ze steeds meer belangstelling voor de wereld om hen heen. Kies voor boekjes over dieren, huizen, auto's en uitstapjes en praat met hen over de plaatjes. Dreumesen zijn ook dol op rijmpjes.

2-3 jaar

De buitenwereld wordt steeds interessanter. Vooral herkenbare gebeurtenissen spreken aan, net als dieren in de hoofdrol. Naast aanwijsboekjes kun je nu ook prentenboekjes met een eenvoudig verhaaltje over alledaagse dingen voorlezen.

3-4 jaar

Kinderen kijken verder dan hun eigen leefwereld. Ook de belevenissen van andere kinderen worden nu interessant. Kijk goed naar de interesses van je kind en wat het al begrijpt. Kies boekjes die hierbij passen.

4-6 jaar

Kinderen kunnen steeds langere verhaaltjes aan. Je kunt nu ook boeken voorlezen met meer tekst en minder illustraties. Verhalen met humor en fantasie spreken hen steeds meer aan.

6-7 jaar

Kinderen leren zelf lezen. Een leuke afwisseling is om elkaars beurt een zin of alinea voor te lezen. Het is dan wel belangrijk dat je boekjes kiest die aansluiten bij het juiste AVI-niveau. Je kunt dit navragen bij de leerkracht van je kind. Er zijn overigens ook speciale samenleesboeken. Vraag ernaar in de Bibliotheek.

7 jaar en ouder

Kies een boek dat je kind aanspreekt en dat aansluit bij zijn belevingswereld, maar dat nog net te moeilijk voor hem is om zelf te lezen.

Tip!

De medewerkers van de Bibliotheek zijn echte kenners en helpen je graag bij het zoeken naar een geschikt boek! Zelf zoeken in de Bibliotheek kan natuurlijk ook, of kijk thuis alvast op de site.

Welk boek is geschikt?

In de Bibliotheek is duidelijk te zien welk niveau een boek heeft. De boeken zijn per niveau ingedeeld in de kasten en dit niveau staat ook op het etiket op de rug van elk boek.

- AB** Prentenboeken voor baby's
- AP** Prentenboeken voor peuters
- AK** Prentenboeken voor kleuters
- E** Eerste leesboekjes tot 7 jaar
- A** Leesboeken voor 7 tot en met 8 jaar
- B** Leesboeken voor 9 tot en met 12 jaar
- C** Leesboeken voor 13 tot en met 15 jaar
- D** Leesboeken voor 15 jaar en ouder
- AJ** Onderwerpen voor 4 tot en met 8 jaar
- J** Onderwerpen voor 9 jaar en ouder

Opvoeden in

selam

ni hǎo

TWEE TALEN

kayfa
haloek?

wǒ hěn
hǎo

Veel kinderen in Nederland groeien met twee talen op, bijvoorbeeld omdat ze een niet-Nederlandse ouder hebben. Meertalig opvoeden, hoe doe je dat?

Ouders kunnen het beste vanaf de babytijd beide talen tegen hun kind spreken, zegt Manuela Pinto, onderzoeker tweede taalvererving aan de Universiteit Utrecht. Dat is tenminste de theorie. Maar of dat in de praktijk ook het beste is, hangt af van de situatie, legt Manuela uit. “Als één van de ouders Nederlands als moedertaal heeft, spreekt die ouder Nederlands tegen het kind. Als dat niet zo is, is het ook niet zinvol om thuis geforceerd Nederlands te spreken. Thuis spreek je de taal waarbij je je op je gemak voelt. Taal is zo verbonden met emoties.”

Speelafspraken

Ouders vragen zich weleens af hoe dat moet, tweetalig opvoeden. Hou het luchtig en positief, adviseert Manuela. “De meeste kinderen zullen op een natuurlijke manier Nederlands leren spreken, omdat die taal in ons land nou eenmaal overheersend is”, vertelt ze. “Tweetaligheid is vooral een rijkdom. Angst dat kinderen twee talen half leren spreken of de talen door elkaar halen, is niet nodig. Wetenschappelijk onderzoek laat zien dat kinderen gemakkelijk twee talen aankunnen. De totale woordenschat van tweetalige kinderen is minstens even groot

als die van eentalige kinderen. Soms blijft hun woordenschat in de taal die ze het minst spreken wat achter, maar vaak halen ze die achterstand in twee jaar in. Je kunt je kind natuurlijk wel helpen door bijvoorbeeld niet alleen in de moedertaal, maar ook in het Nederlands voor te lezen. Hoe groter het taalaanbod, hoe beter het is voor de taalvererving. Blijft het Nederlands van je kind achter, neem dan maatregelen. Zoek bijvoorbeeld een Nederlandstalige oppas, maak speelafspraken met Nederlandstalige kinderen of regel bijlessen.”

hola

Salut

com
estas?

selamat

Tips

- Het boek *Het succes van tweetalig opvoeden, Gids voor ouders en opvoeders* van Elisabeth van der Linden en Folkert Kuiken
- Stichting PAS verzorgt in Arnhem cursussen voor meertalige ouders. www.stichtingpas.nl/nieuwsberichten/meer-talen-tegelijk.html
- www.tweetaligopgroeien.org: website van de Universiteit Utrecht voor iedereen die te maken heeft met tweetaligheid. Met workshopaanbod.

Tips van Manuela Pinto

Hou het luchtig en positief

Benadruk hoe leuk het is om twee talen te spreken. Dwing kinderen niet om twee talen te spreken. Geef hen complimentjes als ze moeite doen om twee talen te spreken.

Lees voor!

Voorlezen is altijd leuk en goed, dus ook voor tweetalige kinderen. Lees liefst in beide talen voor. Wat kinderen in de ene taal leren over lezen en boeken, kunnen ze ook gebruiken in de andere taal. Bijvoorbeeld dat letters klanken zijn, dat een verhaal begint met een titel en waar je in een boek begint met lezen.

Zorg voor een ruim taalaanbod in beide talen

Praat met elkaar, lees, zing, kijk tv en dvd's, download apps in 2 talen en skype met familieleden.

Maak speelafspraken met tweetalige kinderen

Kinderen oefenen de talen zo op een ongedwongen manier en weten bovendien dat ze niet de enige zijn die twee talen spreken.

Ga op vakantie naar het land van herkomst

Zo merken kinderen hoe leuk het is om de taal van het land spreken.

‘IK WIL KINDEREN LATEN VOELEN DAT ZE NIET ALLEEN ZIJN’

Interview met schrijfster Iris Boter

Schrijfster en illustrator Iris Boter schreef al meer dan twintig boeken. Over gewone kinderen, die gewone dingen meemaken. “Ik zie overal verhaaldeeeën.”

Eerste boekje “Een tekening en een verhaaltje over een kabouter die ziek werd, omdat hij zijn jasje niet aan had. Ik schreef en tekende het toen ik zeven was. Eigenlijk doe ik nu nog precies hetzelfde.”

Schrijver en illustrator “Ik schrijf al sinds mijn zesde, maar niet speciaal voor kinderen. Pas toen ik begon met illustreren en de manuscripten van anderen las, wilde ik zelf ook een kinderboek schrijven. De laatste jaren noem ik mezelf schrijver en daarnaast illustrator. Ik schrijf steeds meer en illustreer minder. Omdat schrijven echt uit mijn hart komt. Tekenen doe ik ook graag, maar toch zit dat minder diep.”

Kinderen en Young Adults “Mijn kinderboeken gaan over gewone kinderen die gewone dingen meemaken. Kleine gebeurtenissen kunnen voor kinderen zo ingrijpend zijn. Alles is nog nieuw voor hen. Dat vind ik mooi. Sinds een paar jaar schrijf ik ook boeken voor tieners, Young Adults. Die puberwereld fascineert me. Ze ervaren hun eerste liefde, maken zich los van hun ouders. Ze

worden geconfronteerd met vragen die ik interessant vind, zo als ‘Wie ben ik?’ en ‘Hoe houd ik mij staande?’”

Terugkerend boekthema “Gezien worden. Dat is ook een thema uit mijn eigen leven. Ik wil gezien worden en soms ben ik bang dat het niet gebeurt. In mijn kinderboeken gaat het vooral over op jezelf leren vertrouwen.”

De kracht van inspiratie “In mijn allereerste boek, *Sofie komt te laat*, denkt een meisje dat ze naar school moet terwijl het zaterdag is. Op een dag werd ik wakker met dat idee. Dat gebeurt me wel vaker. Gebrek aan ideeën heb ik sowieso nooit. De inspiratie ligt letterlijk op straat, wanneer je er oog voor hebt. Als ik aan een nieuw verhaal wil beginnen, vind ik overal ideeën. In gesprekjes in de trein, een maatschappelijk thema, een krantenberichtje. Meestal blijft er één idee hangen waar ik echt blij van word. Daar broed ik een poosje op. Ik merk al vrij snel of er een boek in zit of niet. Ik moet er vertrouwen in hebben dat het uit de hand kan lopen, dat er dingen mis kunnen gaan. Dat is het leukste om te lezen.”

Het schrijfproces “Soms schrijf ik dingen op, waarvan ik niet wist dat ze in mijn hoofd zaten. Het is dan net of het verhaal al bestond en ik het

Foto: Lianne ter Maat

op het spoor kwam. Dat klinkt bijna magisch en dat is het eigenlijk ook. Pas tijdens het schrijven aan de serie *De Dierenridders* ontdekte ik bijvoorbeeld dat één van de hoofdpersonen een broertje had en dat hij een belangrijke rol zou spelen in het verhaal.

Ik begin trouwens niet met schrijven zodra ik een idee heb. Ik heb bezinktijd nodig. Pas na een paar weken start ik en schrijf ik alles op wat in me opkomt, zonder kop of staart. Hoe meer, hoe beter. Na die eerste versie begin ik vaak opnieuw en werk ik het boek gedetailleerder uit. Ik ben ongeveer drie maanden bezig met een verhaal. Pas als het schrijven klaar is, begin ik aan de illustraties.

Een boek zit de hele dag in mijn hoofd. Altijd. Soms bedenk ik een scène onder de douche, of tijdens het uitruimen van de vaatwasser. Ik kijk ook voortdurend om me heen en sla dingen op die later terugkeren in mijn werk. Dan zegt een personage ineens iets dat ik die week ergens hoorde.”

Werkdag “Een hele dag schrijven houd ik niet vol. Ik begin zodra mijn dochter ’s ochtends de deur uitgaat, dan is mijn hoofd nog vers. De middag besteed ik meestal aan illustratieopdrachten. In het weekend en ’s avonds illustreer ik niet, maar schrijf ik wel. Dat voelt nooit als werk.”

Ritueel “Ik eet veel kauwgom als ik werk. Ik heb eens gelezen dat je je dan beter kunt concentreren. Mijn werkkamer ruikt naar mint.”

Jeugd “Met mijn ouders en broertje woonde ik in een oud huis met een enorme tuin, waar alles mocht: hutten bouwen, in bomen klimmen, gaten graven. Mijn ouders hadden een zaak aan huis in verzekeringen en waren er altijd. Ik had genoeg vriendjes en kon me ook uitstekend in mijn eentje vermaken. Ik verzamelde stenen, botjes en pijpenkoppen en was uren zoet met schoonmaken en rubriceren. Ik wilde archeoloog worden. Ook toen tekende en schreef ik al veel. Ik was een gelukkig kind, echt een blij ei.”

Lezen “Ons huis stond tegenover de Bibliotheek. In vakanties las ik soms al mijn boeken in één dag uit en haalde ik net voor sluitingstijd nieuwe. Ik ontwikkelde ook allerlei methodes om stiekem in bed te kunnen lezen. Met een spiegeltje weerkaatste ik het licht van de overloop en ik had een lampje geknutseld van een batterij en een fietslampje. Dat mijn ouders het eigenlijk prima vonden als ik lag te lezen, maakte het wel iets minder spannend.”

Levensveranderend “Als puber had ik vaak ruzie met mijn vader. We waren uit hetzelfde hout gesneden en dat botste. Toen ik het huis uitging, herstelde onze relatie zich. Een paar jaar later, op mijn vijftienvingste, overleed hij aan een hartaanval. Hij was pas vijftig. Mijn jeugd was vrij zorgeloos. Nadat mijn vader was overleden, besepte ik pas echt dat vreselijke dingen ook mij konden overkomen. Zijn dood veranderde mij. Ik vertrok uit mijn studentenhuus, rondde mijn opleiding af en kreeg een relatie met mijn echtgenoot. Ik werd in één klap volwassen.”

Ambitie “Ik wil kinderen met mijn boeken een hart onder de riem steken. Hen laten merken dat ze niet de enige zijn die bepaalde dingen voelen of meemaken. Ik probeer gevoelens altijd zo eerlijk mogelijk te beschrijven, ook al zijn ze misschien niet helemaal fatsoenlijk. In *Hero, de superheldenhulphond* bijvoorbeeld, krijgt het broertje van Zoë een hulphond. Ze wil blij voor hem zijn, maar tegelijkertijd is ze jaloers. Nou, dat mag.”

Liefde voor lezen “Lezend maak je van alles mee. Het vergroot je begrip, je wereldbeeld, je inlevingsvermogen en je zelfvertrouwen. Ik zag eens een prachtige cartoon. Op de eerste tekening kijkt een man tv. Op het scherm ziet hij een mooie kleurrijke wereld, maar zijn gedachtenwolkje is leeg. Op de tweede tekening leest de man een boek. Zijn gedachtenwolkje is gevuld met een mooie kleurrijke wereld. Dat is precies het verschil. Lezend kleur je zelf die wereld in.”

IRIS OVER HAAR BOEKEN

Online

“Een van mijn best verkochte boeken, over pesten. Ik krijg er nog steeds weleens mailtjes over.”

Bas wil een beest

“Dit is het moeilijkste boekje dat ik ooit schreef. Het is voor beginnende lezers en dan moet het aan veel regels voldoen. Het was net een puzzel”.

Het spannendste schoolreisje ooit

“Het is een spannend avontuur, expres een beetje over de top. In de toekomst wil ik meer verhalen spannender maken. Ik merk dat het kinderen aanspreekt.”

Wish you were here

Met dit boek vond ik mijn eigen stem. Voor mijn gevoel was het mijn ‘coming out’ als schrijver.

De Verhalenmachine

“Dit boek begon als documentje voor mezelf, maar ik bleef maar schrijven. Zo ontstond dit handboek voor kinderen die een boek willen schrijven. Ik deel mijn ervaringen graag.”

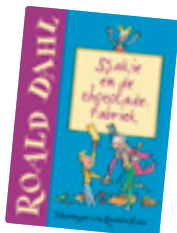

DE MOOIESTE JEUGDBOEKEN VAN VROEGER

Roald Dahl

Sjakie en de chocoladefabriek

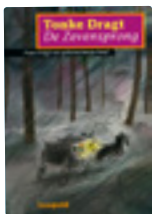
"Ik kon letterlijk niet stoppen met lezen. Ik vond het zo'n spannend, gaaf verhaal!"

Tanneke Wigersma

Acht dagen met Engel

"Om dit boek heb ik gehuild. Voor het eerst begreep ik echt wat misbruik met kinderen doet."

Tonke Dragt

De Zevensprong

"Ik wilde het voorlezen aan mijn dochter maar vind het nu zo oubollig! Toen vond ik het juist ontzettend spannend."

Thom Roep en Co Loerakker

Van nul tot nu

"Ik was gek op geschiedenis en verslond deze stripboeken over de historie van Nederland."

DE MOOIESTE JEUGDBOEKEN VAN NU

Edward van de Vendel

Ons derde lichaam

"Zijn beeldende en poëtische schrijfstijl spreekt me aan. Ik kende de personages gewoon. Ik herlees het ook graag als ik een nieuw boek schrijf, ter inspiratie."

Erna Sassen

Dit is geen dagboek

"Dit kwam binnen als een mokerslag. Ik wilde de hoofdpersoon liefst uit het boek trekken om hem te troosten."

OP MIJN BUCKETLIST

1 *Indringende verhalen schrijven die mensen raken.*

Dan doe ik voor mijn gevoel echt waarvoor ik geboren ben.

2 *Een miniatuurhuis bouwen met inrichting.*

ik deed dit in de zesde klas en vond het zo leuk, dat ik het graag nog eens wil doen.

3 *Eten uit eigen moestuin. Hier komt veel samen waarin ik juist niet zo goed ben: zorgzaamheid, geduld en goed kunnen koken.*

OVER IRIS BOTER

Iris Boter volgde een opleiding tot illustrator aan de Kunstacademie en illustreerde al meer dan honderd kinderboeken. In 2002 verscheen haar eerste eigen kinderboek: *Sofie komt te laat*. Inmiddels staan er 21 titels op haar naam. Iris schrijft voor kinderen en jongvolwassenen. Ze woont met man, kind, poes en konijn in Kampen. Meer weten? www.irisboter.nl

DE LEUKSTE LEES-APPS

voor
kinderen

Lees-apps en interactieve boeken voor kinderen zijn er genoeg. Maar welke zijn nou écht de moeite waard? Wij maakten een selectie van de mooiste digitale leesjuweeltjes.

Roodkapje, een sprookje in 3D

Roodkapje brengt een mandje eten naar haar zieke oma in het bos. Daar is ook de grote boze wolf....

De speler bepaalt Roodkapjes route door het bos en komt zo telkens andere spelletjes tegen. Een prachtige app met fraaie animaties en origineel gebruik van interactiviteit.

Winnaar van de Kameleon 2015, de prijs voor het beste interactieve kinderboek.

iPad en iPhone € 4,99 4+

Peter en de wolf

Peter mag van opa het tuinhek niet uit, veel te gevaarlijk. Maar Peter is niet bang.

Een muzikaal verhaal, gemaakt in opdracht van het Koninklijk Concertgebouw Orkest, naar het kinderconcert van Sergej Prokofjev. Educatieve app met bijzondere animaties en veel informatie over klassieke muziek en het orkest.

Winnaar van de Gouden @penstaart voor online content voor kinderen van 6 tot en met 12 jaar.

iPad €4,99 6+

Het Muizenhuis

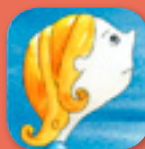
Vriendjes Sam en Julia wonen in het muizenhuis, waar het nooit saai is.

In deze vrolijke app in de bekende muizenhuis-stijl is veel te zien en te doen. Verhaaltjes luisteren, eindeloos rondkijken op de kijkplaat of spelletjes spelen, zoals geluiden zoeken, dansen of stappen met Julia.

Winnaar van de Gekko 2015 (beste interactieve spin-off van een kinderboek).

iPad en iPhone €2,99 3+

Heksje & Willem

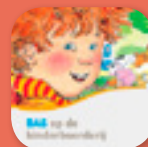
Heksje vindt de goedaardige reus Willem naast haar bed. Hij heeft honger!

Sfeervolle app met een lief verhaaltje en eenvoudige, maar mooie interactieve mogelijkheden. Winnaar van de Media Ukkie Award 2015 (beste Nederlandse app voor kinderen van 0 tot 6 jaar).

iPad en iPhone € 1,99 3+

Bas op de kinderboerderij

Bas ontmoet de dieren van de kinderboerderij

De app bestaat naast een praatplaat uit puzzels en een memoryspel. Bij de plaat vertelt Bas dierenweetjes en kunnen kinderen zelf dierenfoto's

maken en geluiden opnemen. De spelletjes kun je vervolgens met je eigen foto's spelen. De app heeft een uitgebreid oudergedeelte. Android, iPhone en iPad € 0,99 **3+**

Jop is jarig

Jop is jarig! Hij versiert zijn muts, bakt een taart, maakt een slinger en zingt een verjaardagslied. Help je mee?

Zes afwisselende, aantrekkelijke peuterspeltjes die passen bij het thema verjaardag. Leuk extraatje: op www.heppi.nl kun je een aantal knutsels downloaden die horen bij de app. iPhone en iPad €2,99 **2+**

Vos en Haas

Haas krijgt noten op haar kop, de sneeuwpop van Vos verdwijnt en nog veel meer Vos en Haas-avonturen.

Interactief e-book vol schitterende illustraties en fraaie verhalen, met audioverhaal en extra aandacht voor moeilijke woorden. Beginnende lezers verdienen badges met opdrachten als rijmen, lezen en woorden spellen. De eindbeloning is een leesdiploma. Met een duidelijke wegwijzer voor ouders. iPad en Mac €9,99 **6+**

Duh!

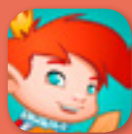
Multi-touch e-books vol beeld, geluid en interactie

Van friet tot piraten: er zijn al elf Duh!-boekjes over allerlei onderwerpen. Allemaal fijn geschreven, vol interessante feitjes en optimaal gebruik makend van de mogelijkheden, met filmpjes, links en interactieve vragen. Handig voor een spreekbeurt of werkstuk, maar ook leuk genoeg om voor de lol te lezen. iPad €3,49 **7+**

Letterprins

Help de letterprins zijn kasteel te vinden.

In een game oefenen beginnende lezers met lezen, flitsen en woordenschat, onder begeleiding van een volwassene. Mede ontwikkeld door de Radboud Universiteit Nijmegen. Heldere app met uitstekende mogelijkheden om steeds beter te leren lezen. iPhone en iPad €3,99 **6+**

Apps kiezen

Hoe maak je de juiste keuzes uit het enorme digitale aanbod? Onderstaande criteria, die ook te vinden zijn in de kwaliteitseisen van bijvoorbeeld de Gouden @penstaart en de Media Ukkie Award, zijn een handige leidraad. Ze zijn ook gebruikt voor dit overzicht.

Een goede app is:

1. Aantrekkelijk

De app is leuk, overzichtelijk en visueel aantrekkelijk. Er is een simpel start-scherm en een heldere navigatie met duidelijke iconen. De app past bij de belevingswereld van het kind en staat niet vol reclame.

2. Betrouwbaar

De app heeft een (voor kinderen lastig te bereiken) oudergedeelte met informatie en geeft voorafgaand aan het downloaden informatie over niveau en doel van de app.

3. Gebruiksvriendelijk

De app voorkomt dat kinderen op verkeerde pagina's terechtkomen, zoals aankooppagina's, en stimuleert de betrokkenheid van ouders. De app heeft een korte laadtijd, weinig tekst en veel visuele en auditieve navigatie.

MAKEN, BELEVEN, WERKEN EN LEZEN

De Bibliotheek heeft alles in huis!

Bibliotheeken veranderen in rap tempo. In de Bibliotheek 3.0 kun je ontwerpen met 3D-printers, lasersnijden, gamen, uitrusten, maar je ook verdiepen in kunst, geschiedenis én natuurlijk boeken. 'Vroeger kwamen pubers hier niet eens binnen. Nu komen ze een 3D-print maken in het Fablab.'

In de Bibliotheek CODA Apeldoorn is het razend druk bij de workshops 3D-printen. Na een ontwerp op papier van een sieraad, huisje of tekening, leer je daar hoe je een 3D-ontwerp in kleur kan maken. De 3D-printer maakt het ontwerp lijntje voor lijntje en steeds iets hoger met een soort naald en een klosje 'garen' gemaakt van plastic. Voor de liefhebbers is er ook een lasersnijder waarmee je kunt graveren en een snijplotter om stickers mee te maken.

Kinderen kunnen hun energie kwijt op de glijbaan (Rozet Arnhem)

Steeds weer iets nieuws op de interactieve touchtable! (CODA Apeldoorn)

Leuke plek om te lezen! (Rozet Arnhem)

Beleving

De hoofdtaak van Bibliotheken bestaat nog steeds uit leesbevordering, maar er zijn heel veel nieuwe taken bijgekomen, zegt Adeline van den Berg, projectleider innovatieagenda van de Koninklijke Bibliotheek/Nationale Bibliotheek van Nederland. Veel Bibliotheken bieden openbare werkplaatsen, waar mensen zelf kunnen leren programmeren of ontwerpen. Dat is erg populair onder jongeren.

De Bibliotheek wordt steeds meer een beleefplek. Zoals in Apeldoorn, met prentenboeken en leesboeken voor kinderen en jongeren, maar ook een *touchtable*, een grote interactieve tafel die ze zelf kunnen bedienen. Voor kinderen die willen spelen is er een poppenhuis en een *gamezone* met computerspelletjes. Daartussen wordt een collectie speelgoed uit de jaren dertig tentoongesteld. Voor oudere kinderen zijn er studieplekken waar ze alleen of met een groepje kunnen samenwerken. Vanzelfsprekend is overal gratis Wifi.

Er is zoveel te ontdekken!
(de Bibliotheek CODA Apeldoorn)

Lekker spelen!
(de Bibliotheek CODA Apeldoorn)

Lekker chillen!
(de Bibliotheek CODA Apeldoorn)

Wow, spannend!
(de Bibliotheek CODA Apeldoorn)

Méér dan lezen

De Bibliotheek biedt heel veel verschillende activiteiten, maar kinderen gaan er niet méér van lezen. Daarover is directeur-bestuurder Carin Reinders van CODA Bibliotheek Apeldoorn, heel eerlijk. Het gaat nu anders. “Mensen waarderen de rustige omgeving waar zij op ongedwongen manier informatie kunnen opdoen, iets kunnen beleven of gewoon lekkere koffie kunnen drinken. Voorheen kwamen pubers hier niet eens binnen. Nu wel. Als ze een keer iets nodig hebben, kunnen ze het hier vinden. Er lopen genoeg mensen rond om hen te helpen.”

Hé! Zie ik nou een boek?
(de Bibliotheek CODA Apeldoorn)

Soms vragen mensen of het niet wat stiller kan zijn in de Bibliotheek, zegt manager service en informatie Corine Raats van Bibliotheek Rozet in Arnhem. “Ze vinden dat het in een Bibliotheek altijd rustig moet zijn, maar dat is allang niet meer zo. Kinderen die in Rozet net geconcentreerd een muziekcursus hebben gedaan, moeten daarna hun energie even kwijt. En dat kan bijvoorbeeld heel goed op onze glijbaan.” De medewerkers van Arnhem merken dat de Bibliotheek 3,0 aanspreekt. “Inmiddels is de miljoenste bezoeker verwelkomd.”

Waar is hier de nooduitgang?
(de Bibliotheek CODA Apeldoorn)

KINDERPOËZIE

*is gevoelig en
geheimzinnig tegelijk*

Gedichten zijn niet alleen ontzettend mooi, ze zijn ook nog eens goed voor je hersenen! Hoog tijd dus voor een herleving van de kinderroëzie.

Volgens Jan van Coillie, hoogleraar Nederlandse taalbeheersing aan de universiteit in Leuven en gespecialiseerd in jeugdliteratuur, zijn gedichten goed voor het kinderebrein. Ze prikkelen je hersenen omdat je ‘onder de woorden’ de betekenis moet zoeken. Je kunt ze steeds teruglezen en steeds opnieuw ontroerd raken. Gedichten zetten de creativiteit en verbeelding aan het werk.

Rijmpjes

Toch is een dichtbundel niet het eerste waar kinderen naar grijpen, als ze zelf een boek kiezen. Dat is jammer, vindt kinderroëzië-kenner Jan van Coillie. Hij stelde zelf tien dichtbundels voor kinderen en jongeren samen. “Kleine kinderen zijn dol op rijmpjes, versjes en liedjes. De rijmklank is het begin van het leren van de taal. Met jonge kinderen zingen ouders vaak nog wel, of ze lezen hen rijmpjes en versies voor, maar als kinderen wat ouder worden en zelf gaan lezen, houdt dat op.”

Bibliotheekmedewerkers zien vaak hoe prachtige dichtbundels voor kinderen en jongeren in de kast blijven staan. Omdat volwassenen zelf soms weinig met roëzie Whebben, brengen ze kinderen er ook niet mee in contact, denkt Jan. “Kinderen komen zelf niet zo snel op het idee. Als ze al een dichtbundel lenen in de Bibliotheek, gaat het vaak om een verplichte schoolopdracht.”

Mysterieus

Tot een jaar of negen gaat het vaak nog wel. Daarna is voor veel kinderen de lol eraf, bijvoorbeeld omdat ze de gedichten niet snappen. Goede kinderroëzie moet volgens Jan dan ook in de eerste plaats toegankelijk zijn en aansluiten bij de leefwereld van kinderen en tieners. Ook heeft een goed gedicht bij voorkeur iets geheimzinnigs of mysterieus. Gedichten gaan over gevoelens en kinderen beseffen dat al heel snel. Een dichter drukt gevoelens op een bijzondere manier uit, waardoor ze intenser binnenkomen. Jonge kinderen, maar zeker ook pubers kunnen zeer geraakt worden door gedichten. En het inspireert: “Misschien worden in de puberteit wel de meeste gedichten geschreven.”

Altijd

opa heeft veel tijd voor mij
maar niet altijd zegt hij
want altijd bestaat niet

alles verdwijnt
of verdampt of verslijt
ijsjes en pijntjes
mist en kleren en krijt
jij groeit uit je schoenen
ik groei uit mijn tijd

altijd bestaat niet zegt opa
maar we hebben nog zeeën
wat zullen we doen
met die tijd voor ons tweeën

Hans en Monique Hagen, uit: *Nooit denk ik aan niets* (2015), Uitgeverij Querido

Wil je met me naar...

Wil je met me naar
toejewetwel
toejewetwel?

Wil je met me naar
toejewetwelwaar?

Ja, ik wil met jou
naar hoeheettut,
naar hoeheettut.
Ja, ik wil met jou
naar hoeheettutnou.

Gaan we samen in de dinges
en de weetnietmeerzovlug,
even in de komwatwasset
en dan weer naar huis terug

Joke van Leeuwen, uit: *O zo heppie en andere versjes* (2000), Uitgeverij Querido

---

Mooie dichtbundels

Voor kinderen:

Bette Westera, *Doodgewoon* (2014)

Jan van Coillie (samengesteld),

Wat je ziet, zit in je hoofd (2011)

Edward van de Vendel,

Superguppie is alles (2014)

Hans en Monique Hagen, *Ik denk nooit aan niets* (2015)

Ted van Lieshout, *Wij zijn een wonder, misschien zijn wij bijzonder* (2012)

Voor tieners:

Hans Hagen, *Maar jij* (2014)

Jan van Coillie (samengesteld): *Met duizend blote ogen. 236 gedichten* (2012)

Ted van Lieshout: *Hou van mij* (2010)

Tip!

Voor meer gedichten en tips
voor dichtbundels:

www.poezie-leestafel.info

www.leesplein.nl

Interview met rapper Akwasi

**‘HIPHOP IS EEN
LIEFDEVOLLE
SMELTKROES
VAN TALEN’**

Hiphop is speels stoeien met taal. Rapper en theatermaker Akwasi doet niks liever. “Iedereen mengt hiphop op zijn eigen manier en ik gooi Bram Vermeulen door de muzikale blender.”

“De Nederlandse taal is mijn valuta. Ik betaal ermee. Op school was taal mijn lievelingsvak. Ze konden mij geen groter plezier doen dan met een dictee.” Akwasi zit in de auto voor zijn bijna dagelijkse bezoek aan de sportschool. Plannen kan hij goed, dat moet ook wel met het drukke leven dat hij leidt. Een paar jaar geleden was het nog erger. Toen combineerde hij zijn opleiding aan de Toneelschool in Maastricht met avondoptredens in Amsterdam met zijn hiphopband Zwart Licht. “Soms zat ik te knikkebollen in de les.”

Redding

Na zijn studie toerisme –‘niet uitdagend, niks voor mij’- schreef hij zich aanvankelijk in bij de marechaussee –‘ik wist niet wat ik met mijn leven aan moest’-, maar door de wachtlijst kon hij er niet meteen terecht. Dat was achteraf zijn redding. “Mijn ex-vriendin wees me op een vooropleiding voor de Toneelacademie. Dat was de beste keuze ooit. Na de vooropleiding werd ik aangenomen in Maastricht. Ik wilde daarheen, omdat ik er niemand kende en ik me er helemaal kon onderdompelen. Nu combineer ik theater met muziek. In al mijn optredens vertel ik een verhaal. Wat de boodschap ook is, tegendraads of juist lief, altijd geef ik een performance.”

Zijn geestelijk mentor en grote voorbeeld is Bram Vermeulen, ook al heeft hij hem zelf nooit gekend. “Door zijn teksten ben ik een betere schrijver geworden. Met iets kleins kon hij iets groots vertellen. In de hiphop is het normaal dat je nummers van anderen reproduceert en er je eigen sausje overheen gooit. Dat heb ik dus gedaan met de nummers van Bram Vermeulen. Zo zingt hij in ‘De Wedstrijd’ bijvoorbeeld: ‘Zie je die kringen daar in het water? Verreweg het verst van iedereen.’ Ik heb daar van gemaakt: ‘Ik zie de kringen in het water. Van een enkel gaatje in een cirkel, is er geen sprake’. Voor mij

gaat het nummer niet over een vader en een zoon, maar over een vriendschap tussen twee beste vrienden.”

“Ik herken de vader-zoonthematiek van Bram Vermeulen wel. Dat je gezien en erkend wil worden door je vader. Ik ben een kind van de eerste generatie Ghanezen in Nederland. Mijn ouders hadden hoge verwachtingen van me: ik zou minstens advocaat worden. Maar ik werd artiest en rapper. ‘Dus je maakt mensen aan het lachen?’ vroeg mijn vader. Hij begreep er niets van. Pas toen ik mijn eigen geld ermee kon verdienen, was hij trots. Ik heb mijn eigen geld sowieso altijd zelf verdiend. Op mijn veertiende had ik mijn eerste baantje in een pizzeria, na drie jaar was ik daar leidinggevende en sloot ik ’s avonds de tent af.”

‘De Nederlandse taal is mijn valuta. Ik betaal ermee. Op school was taal mijn lievelingsvak’

Zwart

Akwasi kan niet tegen onrecht. Het thema huidskleur komt veel terug in zijn werk. “Het woord zwart heeft een negatieve betekenis. Denk maar aan ‘een zwarte dag’ of ‘het zwarte schaap’. En mensen noemen mij dus ook zwart. Ik kon dat niet rijmen. Op de toneelschool was ik de eerste donkere jongen ooit. Dat vind ik dus raar. De naam van mijn band is Zwart Licht; ik wilde zwart in een beter daglicht plaatsen. Ik ben er trots op dat ik donker ben en ik zou willen dat veel meer mensen dat zo konden voelen.” Taal is altijd in ontwikkeling en wordt voortdurend verrijkt met nieuwe woorden. Ook hiphop zorgt daarvoor. “Het is de taal van de jongeren. Een speelse en liefdevolle smeltkroes. Mijn ervaring is dat hiphop mensen dichterbij elkaar brengt. Bij mijn solo-optredens met de Bram Vermeulen-liedjes trek ik een heel ander publiek, dan zitten er vooral vrouwen in de zaal. Mensen lachen en huilen tijdens die optredens. Dat is veel zachter. De mix maakt mij een bredere artiest, denk ik.”

DISSEN, CHILLEN EN PIMPEN

HIPHOP ZET TAAL IN BEWEGING

Taal is altijd in beweging. Door muziek, dialect, sociale media en andere talen, maar ook door het gebruik ervan op straat. Jongeren zijn belangrijke taalvernieuwers doordat zij zich graag onderscheiden. Bijvoorbeeld met hiphop.

Wat is er nou leuker voor pubers dan muziek luisteren in een taal die je ouders niet begrijpen? Hiphop is bij uitstek de muzieksoort waarin dat kan. Naast zelfverzonnen woorden, zitten er invloeden in uit bijvoorbeeld het Engels, Antilliaans, Surinaams, Papiament, Arabisch en Berbers. Nieuwe woorden worden meestal eerst populair onder jongeren, pas daarna nemen volwassenen ze over. Zo zijn 'dissen', 'chillen', 'pimpen' en 'blingbling' inmiddels helemaal ingeburgerd. En staat het woord 'watskeburt', naar de populaire hit van De Jeugd van Tegenwoordig, inmiddels in het woordenboek. En hebben jongeren alweer een andere term bedacht.

Vrouwen, geld en drugs

Bij een groep horen, is je onderscheiden. Dat verklaart de populariteit van hiphop onder jongeren, zegt Anne Sollie (27), taalkundige en gespecialiseerd in jongerentaal en hiphop. Er wordt door volwassenen soms negatief gedacht over hiphop, zegt ze. "Het is voor veel mensen

niet direct te volgen. En oké, taalkundig is het niet altijd correct. Volgens velen zou het alleen over vrouwen, geld en drugs gaan. Maar de teksten gaan ook over Johannes de Doper, Sisyphus of Martin Luther King. Bijvoorbeeld deze: *'Rappers met slappe was gingen flyen net als Icarus, ik rock op weg naar die top, ben on a roll net als Sisyphus, de rapscene ik kus, ik spit vaardiger, je weet het, ik hang met de Djézus als misdadigers'* van Kohfie Konnect (Keihard, 2008). Als je niet weet waar je het over hebt, kun je zulke teksten niet maken."

Ook zitten hiphopteksten vol met woordspelingen. Bijvoorbeeld: *'Wij nemen maatregelen, ik en m'n maat regelen'* van Opgezwolle (Opgezwolle de Volle, 2001). Of: *'Ik hou mijn neus schoon als een mee-eterstrip. Vind het gezellig als ik meeters heb.'* Van De Jeugd van Tegenwoordig (Zo volwassen, zo beleefd, 2010).

Rappers verwijzen ook geregeld naar klassiekers uit de literatuur en muziekgeschiedenis, zoals in een regel van hiphopper Sticks: *'Eenzame levens wandelen door lange straten, langs landschappen en tussen wanden van kamers'* (Versplinterd, van het album Bukowski, 2012). Dit is een verwijzing naar een gedicht van Martinus Nijhoff uit 1916 en de naam van het album een eerbetoon aan de schrijver Charles Bukowski.

Grenzen verleggen

Rappers kunnen creatieve taalkunstenaars zijn, zegt taalkundige Anne. “Ze kennen de regels, maar lappen die bewust aan hun laars. Ze zoeken de taalgrenzen op en durven deze te verleggen.” Daarbij gaan ze ook letterlijk de grenzen over: rappers gebruiken vaak een mengelmoes van verschillende talen. Om dat te kunnen, moet je eerst iets begrijpen van taal, zegt Anne. “Soms worden Engelse uitdrukkingen letterlijk vertaald, dan ontstaat er een vervreemdend, humoristisch effect: ‘Noem me geen jongeman, ik ben de man jonge’ (Jiggy Djé, Blauw bloed, 2006).

Toch hoeven we niet bang te zijn dat jongeren door straattaal en whatsapp-taal straks niet meer weten hoe het echt moet, zegt Anne. “Jongeren leren op school allemaal wat de regels zijn. Pas als je je eigen taal snapt, kun je er op variëren en afkortingen verzinnen.” Jongeren weten echt wel dat ‘me moeder’ fout Nederlands is. Hardnekkiger is volgens haar het dialect en spreektaal, zoals het steeds meer gehoorde ‘hun hebben’. “Maar dat wordt net zo goed door volwassenen gezegd.”

WAT IS WAT IN STRAAT- EN HIPHOPTAAL

Doekoe: geld	Donnie: 10 euro
Patta: schoen	Planga: zonnebril
Pokoe: liedje	Drerries: gozers
Tjappen: eten	Torie: verhaal, ding
Fatoe: grapje	Mattie: vriend
Swag: stijl, imago	Jacka: jas
Tatta: hollander	Brakka: broek
Faka/ Fawaka:	Lappie: laptop
Alles goed?	Scoreo: school
Brada: broer	Ossso: huis/thuis
Fitti: ruzie	Tappen: drinken
Fissa: feestje	Pokki: telefoon

Mediataal ;)

Niet alleen muziek, ook het enthousiaste gebruik van sociale media zorgt voor nieuwe uitdrukkingen in de jongerentaal. Bij voorkeur afgekort, zodat je het lekker snel kan whatsappen.

LOL

laughing out loud

LB

lekker boeiend

Laterz

tot later

OMG

oh, my god!

Thx

dank je

RT

retweet

IC

I see, ik begrijp het

Fab

fabulous, geweldig

Kudos

roem, faam, waardering

LAFJA

hou van je

PUBERS...

Zo krijg je ze (weer) aan het lezen!

Tot een jaar of 10 lezen kinderen graag. Maar dan... Tieners en pubers lijken het lezen wel te zijn verleerd. Tijd om daar wat aan te doen.

Eerlijk is eerlijk: pubers lezen veel en vaak. Met dank aan de smartphone lezen ze

zelfs meer dan ooit tevoren. Maar *een boek* van voor tot achter uitlezen, is toch een ander verhaal dan een whatsappgroep volgen. Jammer, want lezen is hartstikke goed voor tieners. Door te lezen ontwikkelen ze fantasie en creativiteit en het helpt hun lees- en taalvaardigheid vooruit. Handig voor op school en straks, in een vervolgopleiding.

Chillen

Het grootste struikelblok is dat veel tieners het niet cool vinden om te lezen. Ze moeten over een drempel geholpen worden om de weg naar de boekwinkel of Bibliotheek te vinden, zegt specialist jeugd en educatie Bastienne Eijssens van de Bibliotheek Arnhem. “We maken van de Bibliotheek daarom een prettige ontmoetingsplek. Dat werkt. We zien tieners in tussenuren in de bieb afspreken om huiswerk te maken, te internetten of even te chillen. Ze vinden het handig dat ze van alles kunnen vragen, ook over boeken. Als ze goed zijn geholpen, komen ze een volgende keer terug.”

De volgende stap is die naar het wekken van interesse voor een spannend of mooi boek. Bastienne probeert er door een persoonlijk gesprek achter te komen wat de smaak van een jongere is, of hij van boeken houdt en of lezen hem gemakkelijk af gaat. “Sommige tieners lezen technisch goed, maar kunnen in de bieb niet de boeken vinden die ze op dat moment leuk vinden. Ik wil graag dat ze allemaal met een mooi boek naar huis gaan.”

Beleven

Lees-/mediacoach Petra Heimeriks van de Bibliotheek Rivierenland bezoekt basisscholen letterlijk met stapeltjes boeken onder de arm, onder meer voor de Bibliotheek *op School* (zie ook het kader). “Neem een boek als *Het raadsel van alles wat leeft* van Jan Paul Schutten, een prachtig boek. Maar op de een of andere manier spreekt de kافت niet aan. In de Bibliotheek wordt het nauwelijks uitgeleend. Als ik er in de klas over vertel, worden kinderen heel enthousiast en als ze het lezen helemaal.” Volgens Petra moet je kinderen letterlijk met boeken omringen om ze aan het lezen te krijgen en te houden. Wat ook helpt is een extra beleving bij een boek. Tieners die niet graag lezen, vinden het wél leuk als er met boeken nog iets méér te doen is, bijvoorbeeld in een bijbehorende app of iets wat ze kunnen opzoeken op de computer. Zoals *iDinosuarus* of *iZonnestelsel* voor 9-12-jarigen. Een zintuiglijke ervaring doet het ook altijd goed, zoals in *Dierenatlas* van Barbara Taylor, ook voor 9-12-jarigen, die kartonnen uitklappagina's en schuifbladen heeft, en veel kleurenfoto's en geografische kaarten.

Liever zelf kiezen

Tieners lezen wel boeken, maar vaak gaat het om verplichte kost voor de lees- of boekenkring op school. De kunst is juist om duidelijk te maken dat lezen gewoon ontzettend leuk is! Kinderen raken soms gedemotiveerd omdat ze op school te weinig invloed hebben op de boeken die ze moeten lezen. Tieners die zelf mogen bepalen welke boeken ze lezen, zijn gemotiveerder om te lezen. Populaire boeken zijn er genoeg, zoals *De Hongerspelen* van Suzanne Collins of *Een weeffout in onze sterren* van John Green, maar die worden vooral gelezen door kinderen die al van lezen houden. Ook *De Weddenschap* krijgt tieners aan het lezen. Zie hiervoor het artikel elders in deze glossy. Om alle tieners aan het lezen te krijgen en hen te helpen bij het kiezen van een boek, is er de leescampagne *Literatour*, voor de bovenbouw van de middelbare school. Hippe, jonge schrijvers, zoals Ernest van der Kwast, Daan Heerma van Voss en Jaap Robben, bezoeken middelbare scholen en maken de scholieren enthousiast om een boek te lezen. Om de juiste keuze te maken, kunnen jongeren de *Boekentipper* invullen, die via grappige vragen handige boekentips geeft. Aan de *Literatour* is ook een prijs gekoppeld, de Dioraphte Literatour Prijs, waarmee jonge schrijvers onder de aandacht van lezers van 15-19 jaar worden gebracht.

Meer info op www.literatour.nu/boekentipper

Moeite

De boeken hoeven echt niet allemaal ingewikkeld of zwaar te zijn, zegt Bastienne. Ook boeken als *Het leven van een loser* zijn prima. “Tieners hebben dan in ieder geval plezier in het lezen, en ze komen naar de bieb. Het is geen probleem als het geen hoogstaande literatuur is. Ze associëren lezen in elk geval niet meer met iets stoms. Je kunt dan een volgende keer ook een boek meegeven dat wat moeilijker is en waar ze meer moeite voor moeten doen.”

Stappenplan: Zo lezen ze wél!

- Begin vroeg met voorlezen. Stop niet als ze zelf kunnen lezen!
- Lees zelf veel. Zorg dat er veel en verschillende boeken in huis zijn.
- Praat thuis enthousiast over boeken.
- Lees hetzelfde boek als je tiener.
- Laat ze alles lezen wat ze willen. Oók een strip of informatief boek is lezen.
- Tieners en pubers lezen graag series. Prima, zo krijgen ze de smaak te pakken!
- Ga mee naar de Bibliotheek, vraag hulp aan Bibliotheekmedewerkers. Zij weten welke boeken aantrekkelijk en populair zijn.
- Leesplezier stijgt als jongeren het verhaal kunnen betrekken op zichzelf of op anderen uit hun omgeving.
- Maak er geen groot punt van, maar creëer rustige momenten zonder afleiding waarop overige huisgenoten eventueel ook een boek pakken. In bed lezen kan ook fijn zijn.
- Beloon pubers die een boek uitlezen.
- Als niks helpt, probeer dan een luisterboek. Dat stimuleert ook de taalontwikkeling en woordenschat. Een film van een boek is ook leuk, maar voegt op dat vlak helaas niets toe.

De Bibliotheek *op School* (dBos)

De Bibliotheek *op School* zorgt samen met scholen en gemeenten voor méér leesplezier bij kinderen. Bibliotheken zorgen onder meer dat er op scholen een mooie en actuele collectie boeken te vinden is. Scholen maken dagelijks tijd vrij voor leerlingen om te lezen. Boeken worden gepromoot en ouders worden actief betrokken bij het lezen thuis. Inmiddels hebben 2400 scholen dBos.

Handige apps en websites

www.superboek.nl

Een luisterboek-website met duizenden boeken alleen voor kinderen met een leesbeperking zoals ADHD of dyslexie. De boeken kunnen beluisterd worden door middel van streaming of de Daisy-rom.

www.boekenbabbels.nl

Een website waarop kinderen hun lievelingsboek aanprijzen. Soms kunnen leeftijdsgenoten kinderen eerder over de streep trekken om een boek te gaan lezen.

E-books

Vooraf wat oudere kinderen vinden het stoer om te lezen met een e-reader.

www.makkelijklezenplein.nl

Een website voor kinderen die lezen niet zo gemakkelijk vinden, door bijvoorbeeld dyslexie. Er staan boekentips op, ook van leeftijdsgenoten. Het Makkelijk Lezen Plein is ook een afdeling in vrijwel iedere Bibliotheek.

Zoeklichtserie (van uitgeverij Zwijsen)

Technisch eenvoudig geschreven boeken die aansluiten bij de belevingswereld van kinderen en tieners van negen jaar en ouder. Er is ook een serie *Zoeklicht Dyslexie*.

LEZEN EN WINNEN!

Met
een BN'er
als coach

Wat je leest ben jezelf. Dat is het motto van de populaire leeswedstrijd *De Weddenschap*. De eerste vier edities waren een succes. Vmbo- en mbo-leerlingen beloven om binnen een half jaar drie boeken te lezen. Zij worden gecoacht door bekende Nederlanders, die zelf óók aan het lezen gaan.

Rapper Brownie Dutch houdt niet van lezen, daarin is hij heel eerlijk. Toch doet de zanger en tv-presentator dit jaar als coach mee aan *De Weddenschap*. Drie boeken lezen in een half jaar en je bent een winnaar: voor de leerlingen én Brownie Dutch is dat nog een hele uitdaging.

Maar er valt wat te halen. Voor de deelnemers zijn er mooie prijzen te winnen. En alle boeken zijn toegestaan, zelfs stripboeken, want het maakt niet uit wat je leest - áls je maar leest. De drie 'BN-coaches' zijn Brownie Dutch, acteur Jasper Gottlieb en de bekende YouTube-vlogger Teske de Schepper, alias Teskuh op YouTube.

Sociale media

De BN'ers sporen leerlingen aan om in berichten, korte filmpjes en op sociale media te vertellen over hun leeservaringen. Zelf lezen ze ook: Teskuh leest *Het Achterhuis* van Anne Frank, acteur Jasper Gottlieb leest *Hoe angst klinkt*, een dichtbundel van Hans Hagen, en Brownie Dutch leest non-fictie: *Zeven eigenschappen die jou succesvol maken* van Sean Covey. Hij leest dit boek, omdat hij succesvol wil zijn in de muziekwereld. Dat wil hij ook op jongeren overdragen: Word ergens goed in! Daarover lezen, kan je helpen.

De Weddenschap wordt steeds populairder, zegt Peter van Duijvenboden, projectleider van Stichting Lezen, en initiatiefnemer van de leeswedstrijd. "Vijf jaar geleden begonnen we met 2500 deelnemers; afgelopen jaar waren dat er al bijna 3500, waarvan bijna de helft jongens. Dat is bijzonder, want jongens lezen doorgaans minder dan meisjes. Ongeveer 900 leerlingen lazen afgelopen jaar alle drie de boeken uit." Het populairste boek is *Spijt* van Carry Slee.

Enthousiasme

Of *De Weddenschap* aanslaat op een school, hangt sterk af van het enthousiasme van docenten, ziet Peter. Het recept: liefst niet te schools en zeker geen boekverslagen. Plezier in lezen is het enige dat telt.

Sommige docenten maken er een uitgebreid project van, waarbij leerlingen in de klas mogen lezen en er gepraat wordt over boeken. "Dan schieten bepaalde titels ineens in populariteit omhoog." Klassen maken als geheel ook nog kans op een aparte prijs.

De BN'ers fungeren als rolmodel voor de leerlingen. Zo heeft GTST-actrice Toprak Yalciner, die in de vorige editie coach was, veel meisjes-fans. Op sociale media werd druk over haar boekenkeus gesproken. En toen acteur Mamoun Elyounoussi (vroeger bekend van *Polleke* en nu van jongerenfilms als *Pizzamaffia*) verklaarde dat lezen leuk en belangrijk is, maakte dat indruk, onder meer op het Amsterdamse Mundus College. Veel leerlingen deden mee en haalden de eindstreep met drie boeken.

Welk boek past bij mij?

Als jongeren niet weten welk boek ze moeten kiezen, kunnen ze kijken op www.leeskr8.nl of op www.boekenzoeker.org. Met korte testjes en plaatjes komt de smaak van de lezer naar voren. Daar worden dan boekentips bij gegeven. Andere handige websites zijn: www.scholieren.com/boeken en www.lezenvoordelijst.nl

Populairste boeken *De Weddenschap* 2014

Carry Slee, *Spijt*

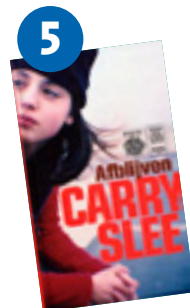
Jeff Kinney, *Het leven van een loser - een hondenleven*

John Green, *Een weeffout in onze sterren*

Suzanne Collins, *De hongerspelen*

Carry Slee, *Afblijven!*

KINDEREN EN HUN SMARTPHONE

Hoe werkt dat?

Leuk hoor, al die digitale apparaten. Maar zit zoon of dochter niet erg vaak op de tablet? En kan die smartphone niet eens gewoon in de la? Opvoeden in het wifi-tijdperk vergt wat handigheid van ouders.

“Mam, als ik nu niet reageer, denken ze dat ik boos op ze ben.” Aan het woord is de 16-jarige dochter van Manya (46). Zeg daar maar eens nee tegen. Best lastig, vindt Manya. De norm onder pubers is nu eenmaal zo snel mogelijk reageren. “Wij hebben het dus maar een beetje losgelaten. Met als gevolg dat we niet meer helemaal meer weten waar onze dochters mee bezig zijn op hun smartphone. Een goed gesprek daarover wordt al gauw uitgelegd als bemoeizucht.”

Ingrijpen

Veel ouders worstelen met het mediagebruik van hun kind. Wanneer is veel té veel? En moet je dan wel of niet ingrijpen? Wel of geen regels stellen? En hoe handhaaf je die? De vragen komen bovendien steeds eerder aan de orde. Nu smartphones betaalbaar zijn geworden, lopen ook steeds meer kinderen met zo'n apparaat op zak. In groep 7 van de basisschool is een smartphone al heel normaal.

Kinderen maken er enthousiast gebruik van. Logisch, whatsappen met je vrienden is handig en leuk. Net als mincraften of foto's delen op Instagram. Gelukkig hebben veel kinderen er ook geen moeite mee om hun telefoon, tablet of computer bijtijds weg te leggen om buiten te gaan spelen of iets anders te doen. Andere vinden dat veel moeilijker.

Vader Raymond (42) merkt in de praktijk dat het maar net van het kind afhangt of het alle digitale verleidingen kan laten voor wat ze zijn. Zijn oudste dochter (14) vindt het lastig om zich te concentreren, maar ook om haar telefoon weg te leggen tijdens het leren. Zijn jongste dochter (13) is veel gedisciplineerder. Zij legt haar telefoon weg en beloont zichzelf na een half uur huiswerk maken door er even op te kijken.

Moeder Manya: “Onze dochter had haar telefoon een keer in de wc laten vallen en toen deed hij het niet meer. Wat een rust. Toen realiseerden we ons ineens hoeveel whatsapp-berichten er dagelijks binnenkomen. Zelfs mijn dochter vond de rust fijn. Maar toen de telefoon een week later weer was gemaakt, was alles meteen als vanouds.”

Waardevol

De meeste ouders zijn zelf niet groot geworden met WhatsApp en Instagram en maken nog wel eens de vergissing om de contacten via sociale media af te doen als 'niet echt'. Voor pubers is deze band via de digitale snelweg nou juist heel waardevol en net zo belangrijk als 'live' contact. Ze zijn aan het uitvinden wie ze zijn, waar ze bij willen horen. Op sociale media vinden ze daarin bevestiging. Ik app dus ik ben. Niks willen missen hoort daar ook bij. Tegelijk zijn over het gebruik van die belangrijke lifeline natuurlijk wel heldere afspraken te maken.

Wendy (44) keek vaak even mee, toen haar zoons net een smartphone hadden. "Soms zag ik heel onaardige dingen in de whatsappgroep voorbij komen. Daar zei ik dan wel wat van."

Ze is blij dat zij en haar man vanaf het begin afspraken hebben gemaakt met hun zoons (nu 12 en 14). "De telefoons blijven 's avonds beneden aan de oplader. Daar is geen discussie over mogelijk en die hebben we dus ook niet meer. Maar het is echt ongelooflijk tot hoe laat die berichtjes blijven binnenkomen. Dat horen wij dus als we in de woonkamer zitten."

Het lastigste punt vindt Wendy het altijd goed naleven van de gemaakte afspraken. "Tijdens het huiswerk geen telefoon is de regel, maar ik ben er niet altijd bij als ze daarmee bezig zijn. Of ze willen even op Magister hun rooster bekijken en iemand appen over het huiswerk. Dat kan ik natuurlijk niet weigeren."

Moet ik me zorgen maken?

Hoe erg is het nu eigenlijk als kinderen uren op hun tablet of smartphone zitten? Dat hangt er maar net van af. Uit onderzoek blijkt dat kinderen om hun hersenen optimaal te ontwikkelen zo veel mogelijk verschillende prikkels moeten krijgen. Dus op een dag bezig zijn met zingen, tekenen, rennen, sporten, lezen, luisteren, schrijven, surfen. Het is dus niet erg als kinderen met digitale apparaten in de weer zijn, daar leren ze ook van. Als er ook maar genoeg tijd over blijft voor andere activiteiten, zoals buiten spelen. Veel ouders maken zich zorgen over de wijze

waarop digitale media in huis pubers afleiden bij hun schoolwerk. Dat is wel een beetje terecht: de helft van de jongeren tussen 10 en 18 jaar stuurt wel eens berichten tijdens de les of checkt sociale media onder schooltijd. Ook tijdens het huiswerk maken laat een meerderheid van de jongeren z'n telefoon aanstaan en is zo bereikbaar voor appende vrienden. Multitasken als we studeren kan helaas niet, al denken veel pubers (en daardoor hun ouders) van wel. Iemand die zich door berichtjes laat afleiden van een taak doet veel langer over zijn huiswerk. Jongeren gebruiken internet en sociale media daarentegen ook steeds vaker om extra informatie over het schoolwerk op te zoeken. Bijvoorbeeld door oefentoetsen te raadplegen, zichzelf te overhoren op Wrrts of via YouTube, waarop docenten steeds vaker instructiefilmpjes delen.

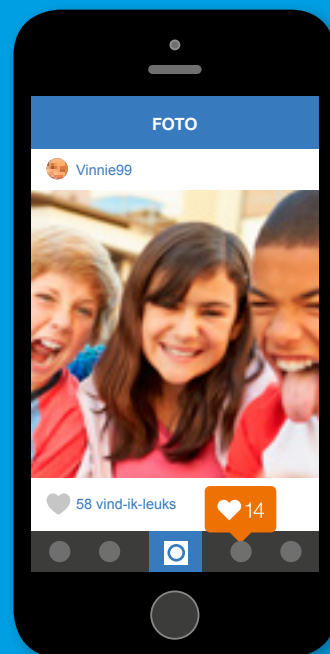
TIP!

Meer lezen? Kijk eens op

www.mediaopvoeding.nl

www.mijnkindonline.nl

www.mediawijsheid.nl/mediaopvoeding

Help! M'n puber is altijd online!

Is je kind vergroeid met z'n mobiel? En levert dat vervelende discussies op? Hoog tijd voor regels in huis. Verbieden helpt niet, afspraken maken wel. Deze tips geven andere ouders.

Om te beginnen

Wees niet al van tevoren negatief over sociale media en WhatsApp, maar sta open voor wat je kind er over te zeggen heeft. Zo blijf je in gesprek over wat je puber online meemaakt. Een open houding is belangrijk, want dan komt je kind ook eerder naar je toe als het een keer mis is gegaan.

Wanneer wel, wanneer niet?

- Als je een goede nachtrust belangrijk vindt, spreek dan af dat de telefoons vanaf het begin beneden aan de oplader blijven liggen. Geef zelf het goede voorbeeld.
- Vraag je af of je kind zijn telefoon op school etc. echt nodig heeft. Bespreek samen wanneer de telefoon kan thuisblijven.
- Spreek af dat je kind 's ochtends eerst alle noodzakelijke dingen (aankleden, tanden poetsen, eten) doet, voordat de laatste berichten op de telefoon worden gecheckt.
- Bespreek online en offline omgangsvormen met je kind. Als je in gesprek bent met iemand, check je niet intussen nog even je Instagram.
- Vraag je puber wat hij zelf voor strategieën kan bedenken om zich niet te laten afleiden.
- Geef ook zelf tips, zoals de telefoon op stil zetten of wegleggen als er geleerd moet worden. Leg je kind uit hoe hij zelf de regie houdt over z'n smartphonegebruik.

Pesten en gedrag op WhatsApp

Praat in het algemeen over omgangsvormen in de whatsappgroep. Wat doe je wel en wat niet online? Leg uit dat aardig zijn echt loont.

- Sociale media zijn laagdrempelig, een rotbericht is zo verstuurd. Praat hierover met je kind. Als je boos bent is het beter even te wachten met reageren.
- Als je kind wordt gepest, luister dan naar zijn verhaal. Neem het serieus en word niet boos.
- Jouw kind kan ook een pester zijn. Veroordeel het gedrag niet meteen, maar probeer erachter te komen waarom het pest.

Online privacy

- Ga niet stiekem in de telefoon van je kind kijken. Gun het zijn privacy. Je kunt wel naar zijn of haar online ervaringen vragen en luisteren.
- Zorg dat de privacyinstellingen van sociale media en apps goed zijn ingesteld, zodat niet iedereen online alles van je kind kan zien. Op internet zijn makkelijke beschrijvingen te vinden van hoe dat moet.
- Mensen kunnen zich online anders voordoen. Praat daar met je kind over. Wat een leuke chat met een leeftijdsgenoot lijkt, kan in werkelijkheid een volwassene met andere bedoelingen zijn.
- Bespreek met je kind dat hij nooit privé-gegevens online zet, zoals naam, adres of schoolgegevens. Ook niet van iemand anders. Geef ook nooit wachtwoorden, ook niet aan je beste vriend.
- Leg uit dat ze nooit zomaar moeten afspreken met iemand die ze kennen van internet.
- Wijs pubers op de website www.helpwanted.nl voor als er naaktfoto's circuleren of wanneer ze iets naars meemaken op internet. Er is ook een mogelijkheid tot anoniem chatten.

Meer tips voor ouders zijn te vinden op www.mediaopvoeding.nl en www.mijnkindonline.nl

HEBBEN & DOEN

De leukste hebbingen en doe-tips voor leesfanaten

Knijper op je boek

Slim bedacht: een knijper met een klein led-lampje, die je zo aan je boek vastmaakt. Handig op de camping, of als je stiekem wilt lezen in bed. Ook verkrijgbaar in houtkleur.

Vanaf €7,95

Beentjes uit je boek

Alsof je een minimensje hebt gevangen tussen de bladzijden van je boek: de uitstekende beentjes vertellen je precies waar je gebleven bent. Deze geestige boekenleggers van My Bookmark zijn bedacht door de Oekraïense Olena Mysnyk. Je kunt kiezen uit allerlei benen. Van een ballerina, een brandweerman, of een hobbit tot Alice in Wonderland.

Via [etsy.com](https://www.etsy.com), vanaf ca. €18,00

Het Kinderboekenmuseum

Een museum over boeken saai? Het Kinderboekenmuseum in Den Haag in ieder geval niet! Kinderen vanaf drie jaar nemen er een kijkje in de wereld van Kikker en klimmen en klauteren langs de leukste kinderboekenbeesten. En kinderen vanaf zeven jaar kunnen Inktvraat verslaan en Papiria redden. Door de prachtige originele illustraties en veel informatie over jeugdliteratuur ook leuk voor volwassenen.

www.kinderboekenmuseum.nl

Mijn bord!

Zo'n vrolijk bordje met Pim & Pom van Fiep Westendorp wordt nog leuker met je eigen naam of tekst. Gemaakt van polymeer: een ijzersterk kunststof, dat een leven lang meegaat.

Vanaf €15,95

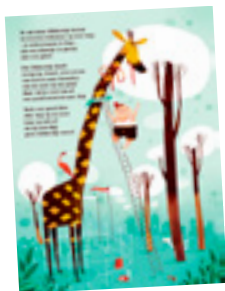

Poëzie om te kussen

Plint combineert gedichten met werk van beeldend kunstenaars en illustratoren. Zoals Poëzie om te kussen: gedichten op een kussensloop. Voor een kinderbed zijn het vrolijke versje *Heppie* van Joke van Leeuwen of

Een knuffeltje hier van Nannie Kuiper de leukste. Ook is er een collectie van kleurrijke gedichtenposters voor aan de kinderkamermuur.

www.plint.nl

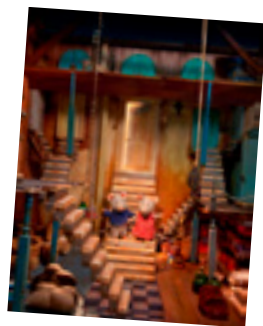
Caravanbed

Wat een toplek om je favoriete boek te lezen. Dit caravanbed, ontworpen door François Lamazerolles, is er in 22 kleuren en wordt geleverd als bouw pakket. Gemaakt van mdf met een dak van linnen, dat ook open kan. Binnen zijn allerlei vakjes en plankjes om je favoriete spullen in op te bergen. Niet goedkoop, maar zo heb je wel elke dag een vakantiegevoel in je eigen slaapkamer. Onbewerkte versie vanaf €800,00

Muizenhuis

Het 'echte' muizenhuis uit het inmiddels beroemde boek van Karina Schaapman is bijna twee meter breed en drie meter hoog. Het telt meer dan honderd kamers. Om alle kamers te kunnen zien, moet je eromheen lopen. Dat kan! Het muizenhuis staat op de jeugdetape van de Centrale Bibliotheek in Amsterdam. Gratis te bezichtigen tijdens openingstijden.

Kijk op www.oba.nl voor meer informatie.

Waar te koop?

Ledlampje voor op je boek

www.deonlinecadeaushop.nl/wasknijper-led-leeslampje-wit

Pim & Pom kinderbordjes

www.fiepwestendorpwebshop.nl/pim-en-pom-kinderbord-fles.html

Kindergedicht op een kussen

www.plint.nl/plint/in-bed/poezie-om-te-kussen

Leuke posters met gedichten

www.plint.nl/plint/aan-de-muur/poezieposters-voor-7-tot-107

My Bookmark boekenleggers

www.etsy.com/nl/shop/MyBookmark?page=1

Je eigen caravanbed

www.huisenthuis.nl/slapen/tienerkamers/tienerbedden/caravanbed

PAPIEREN BOEK OF E-BOOK?

Wat is beter: digitaal lezen of van papier? Voor beide valt genoeg te zeggen. Het goede nieuws is dat je helemaal niet hoeft te kiezen.

Digitaal lezen kan op een e-reader, een tablet, smartphone of een computer. Een e-reader lijkt van deze drie nog het meest op lezen in een gewoon boek. Een goede e-reader heeft namelijk een scherm met elektronische inkt, e-ink. Zo'n zwart-wit scherm leest prettig, óók in de zon. Een e-reader heeft meer pluspunten dan een tablet: het apparaat is lichter en de accu gaat langer mee. Alleen als je een tekst wilt lezen met veel beeldmateriaal, zoals een prentenboek, krant of tijdschrift, is een tablet geschikter.

Digitaal

Digitaal lezen heeft zo z'n voordelen. Zo kun je op een e-reader een complete boekenkast kwijt en de boeken zijn nog goedkoper ook. Klassiekers zijn vaak gratis te downloaden. Een ander pluspunt is het gewicht. Ook al lees je een enorme pil, je houdt nooit meer dan 200 gram in je hand. En omdat je de lettergrootte en het lettertype kunt aanpassen, kun je een boek helemaal naar wens maken.

Het papieren boek

Maar ook papier heeft zo z'n charme. Je kunt er in bladeren en het is natuurlijk veel leuker om cadeau te doen dan een digitaal bestand. Verder kan een papieren boek niet vastlopen of een lege accu hebben. Veel mensen genieten ook van de beleving van een boek. Van de geur van

de drukinkt en het gevoel van het verse papier tussen je vingers. Een boek houdt je vast. Je weet meteen hoe ver je ongeveer bent. Dit verdwijnt bij digitaal lezen.

Keuze maken?

Wat het wordt, digitaal of papier, is uiteindelijk een kwestie van smaak. Wat je kiest hangt ook af van de situatie: een papieren boek voor het luieren op de bank en een e-reader in je koffer als je op reis gaat.

Duurzaam

Digitaal lezen lijkt misschien duurzamer dan van papier lezen, omdat er niet voor ieder boek nieuwe grondstoffen nodig zijn. Toch is een e-reader pas écht duurzamer, wanneer iemand veel leest, het apparaat niet te snel vervangt en alleen nog maar e-books koopt.

Digitaal lezen uitproberen?

De Bibliotheek heeft een snel groeiende collectie e-books, zowel voor kinderen als volwassenen. Leden kunnen ze gratis lenen via www.bibliotheek.nl/ebooks

Tips!

e-books eregalerij-app: klassiekers met extra informatie en materiaal zoals filmpjes en foto's.

e-books selectie-app: de beste klassiekers uitgelicht. Hier vind je ook leuke klassieke kinderboeken, zoals Dik Trom.

HANDIGE SITES

De leukste kinderboekentips

www.boekenzoeker.org
www.lezenisleuk.nl/boeken/aanraders
www.jufjannie.nl/boek-reviews
www.boekenjeugdgids.nl
www.boekstart.nl
www.leesplein.nl

Young Adults

www.lezenvoordelijst.nl
www.scholieren.com/boeken
www.leeskr8.nl

Moeite met lezen

www.makkelijklezenplein.nl
www.superboek.nl

Mediaopvoeding

www.mijnkindonline.nl
www.mediaopvoeding.nl
www.kijkwijzer.nl

De allerbeste kindermidia op een rijtje

www.snugger-app.nl

COLOFON

BIEB is een publicatie van het Gelderse Bibliotheeknetwerk en het netwerk van Overijsselse Bibliotheken en is uitgegeven door Rijnbrink.

BIEB verschijnt een keer per jaar.

de Bibliotheek

Rijnbrink
Postbus 9052
6800 GR Arnhem
info@rijnbrink.nl

Redactie

Barbara van Stijn (hoofdredactie)
Martine Borgdorff, Bastienne Eijssens (eindredactie)
Margreet Algra, Mayke Calis, Auke van der Meer, Maaïke Kruijer (redactie)

Concept en Design

TrendsActive

Deze uitgave is mogelijk gemaakt met subsidie van de provincie Gelderland en Overijssel.

WIST JE DAT?

kinderen die regelmatig de Bibliotheek bezoeken het vaak beter doen op school?

de Bibliotheek